

GATIS
EZERKALNS

RAGANA MANĀ
SKAPĪ

2 ZVAIGZNE

821.174-3
Ga 350

Artūra Bērziņa vāka dizains

Gatis Ezerkalns
RAGANA MANĀ SKAPĪ

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*
Projekta vadītāja un redaktore *Bārbala Simsone*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-3934.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Gatis Ezerkalns, 2019
© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2019
ISBN 978-9934-0-8188-0

32490-4

*Skrien, ragana, šķērsu gaisu,
Manu sētu neieskriesi,
Mana sēta dzelžiem kalta,
Iskaptiemi spāres celtas,
Iskaptiemi spāres celtas,
Adatāmi jumti jumti:
Iskaptiemi nosagriesti,
Adatāmi nosadorti.*

Avots: 324a

Krājums: Barona un Brīvzemnieka krājums

Iesūtītājs: Blaubebergs K.

Aprīņķis: Jaunjelgavas aprīņķis

Pagasts: Sērpils (Sēlpils)

Kategorija: Līdzekļi pret raganām, burvjiem, skauģiem

* * *

– *Tu viņu nomērdēji!*

– *Viņa uzsūtīja asinskaiti manam bērnam, velna palaistuvel!*

Kā pēkšņa lietusgāze pār zemi vēlās paceltu balsu murdoņa, atsevišķi kliegzieni un suņu gaudas, tiem pinoties gar sanākušo stilbiem un dabūnot tādēļ ribās pa kādam aizkaitinātam spērienam. Uzkumpis vīrietis ar līku zobenu pie sāna satvēra ķēdi un vilka to sev nopakaļ; tā nospriegojās, izvedot no ēnām meiteni izspūrušiem salmu krāsas matiem. Viņas acis bija aizsietas ar biezu lupatu, taču tā neaizsedza sārtās, šaurās lūpas un netīru seju, ko vietumis klāja apkaltušas asinis. Basām kājām meitene pārkāpa pār slieksni. Zemi sedza trausla baltas sarmas kārtā. No mutes pacēlās dvasas tvaiks, taču viņa jau sen vairs kā nejuta aukstumu – iznākšana bija drīzāk kā atvieglojums pēc pazemes kambara smacīgā gaisa un tumsas.

Viņa juta vienīgi bailes. Stingie pirksti instinktīvi ieģrābās svārku krokās, kā meklējot patvērumu. Naktī neizdevās ne acu aizvērt: tiklīdz viņa slīga miegā, uz krūtīm uzgūlās lietuvēns, neļaujot elpot. *Palaistuvel. Velna kalpone. Ragana. Mauka.* Tā tie viņu tagad sauca.

– *Es redzēju, kā viņa pirms Miķeļiem uz āža aizlaidās pret silu. Noteikti, lai ellē dancotu un kopotos ar velniem. Zvēru, pat redzēju, kā viņa apzieda rokas ar sūdiem...*

Biezajām durvīm visu nakti priekšā bija karājusies ar svētītu ūdeni slacīta atslēga, taču vīri, kas tika norīkoti sargāt durvis, bija pazuduši. Šos, kas tagad gāja viņai katrs pie sava sāna, meitene atcerējās no dienas, kad tie aizveda māti. Meitene labi atminējās svešādi spalgās balsis un savādo runas veidu. Tas uzdzina drebuļus.

Rīts vēl nebija pienācis, nē, – saule vēl tikai grasījās celties no guļas un krāsoja pamali zeltainu. Tās bija lāpas, kas dega tikai dažu sprīžu attālumā no viņas sejas. Ausis meklēja kādu vēlīgu balsi, taču uguns bija pārāk tuvu un svilināja, zākāšanās bija pārāk skaļa, tādēļ vieglāk bija nodurt galvu. Domās meitene atgriezās dzimtas mājās, kur zem senču liepas platajiem zariem reiz bija bezrūpīgi smējusies un gājusi rotaļās. Ja arī brāļi bija te, viņa tos nedzirdēja. *Kaut tik nebūtu atveduši Kārlēnu...*

– Vecā Plūgene vienmēr lādējās un ļauna vien vēlēja, un ņurdēja, un spļaudījās, un ar appūstu sāli Brenča zirgus nogāza. Šī tāda pati: kāda māte, tāda meita!

– Lai vācas uz elli un tur sapūst!

– Lai abas vārās pekles katlos! Lai izput kā pelni!

– Viņa uzsūtīja krusu maniēm laukiem, ar viesuļiem nopostīja sējumus! Lai māņi velē viņas melno dvēseli!

Tālumā iedziedājās gailis, kam tūdaļ atsaucās cits. Koku zaros pacēlās putnu balsis. Kāds no atnākušajiem iesvieda viņai ar akmeni, cits uzšļāca ūdeni, cits samazgas, taču pavadoņi par to nelikās ne zinīs. Meitene sakoda zobus un cieta klusu, lai arī akmens, trāpot pa ausi, lika sagrīloties. Viņa elpoja dreboši un sekli, gatava jebkurā brīdī saņemt jaunu sitienu. Kas gan bija šī viena nieka skramba pret to visu, kas viņai tika moku kambarī?

Viņai slāpa. Diez vai tie saprastu, pat ja viņa kaut ko jautātu, un diez vai viņai kāds kaut ko atvēlētu. Ļaudis bijās viņai pat pirksta piedurt: baidījās no slimības, nelai- mes, velna netīrības. Ļaudis viņu ienīda līdz kaulam.

Iepriekšējās dienas bija plosījies vējš un lietus, apskā- dēdams gan kokus, gan klajumā no meža izkāpušu māju jumtus. Tagad saule cēlās augšup skaidrās debesīs, aptum- šojot lāpas un pielejot pļavu ar spožu gaismu, itin kā viņas iznākšana no nebrīves būtu sākums labākai dienai. Mei- tenei pretī laidās melns krauklis; viņa to neredzēja, taču sadzirdēja spārnu švīkstus.

– *Viņa manam zirgam piebūra vīveles.*

– *Viņa ieslēpa manā pagalmā vistas pautus. Apsprāga puse aitul!*

Ķēde, kas grauzās savainotajās rokās un kājās un vijās arī ap kaklu, savilkās vēl ciešāk: apsūdzētajai nācās no- mesties četrpārus un ķepuroties augšup pa iemītu taku. Viņa neraudāja – asaras jau sen bija izlietas. Dvēselē bija palicis tikai sausums.

– *Viņa uzsūtīja man sāpes krustos! Nevaru vairs ne pakustēt.*

– *Ragana! Ragana! Ragana!*

– *Pakariet viņu! Atpestiet no velna palaistuves!*

Kāds no viņas acīm nosēja lupatu. Kliedzienu pēkšņi norima kā ar nazi nogriezti, un meitene pacēla galvu. Viņa stāvēja pretī resnam platzaru ozolam, pie kura senči senāk bija nākuši ziedot; tagad zeme visapkārt varenajam stumbram bija nomīdīta un saknēs bija manāmas cirtienu atstātas rētas. Viņa norija rūgtu kamolu kaklā.

Pretī vērās cilpu tukšās acis; ap zaru bija apmests krietns pusducis rupja vijuma virvju. Pirmo no cilpām

bende aplika viņai ap kaklu: vīrieša pirksti bija raupji un rokas klātas dziļām, jēlām vātīm. Pēc paraduma meitene nospļāvās, lai kaite ietu secen, taču bende tikai nosmīkņāja, savilkdams striķi ciešāk zem zoda.

No ļaužu pūļa uz priekšu panācās vīrs melnos svārkos, uzsākdams runāt, taču meitene viņu pat nedzirdēja. Aus-tošās gaismas apžilbināta, viņa lūkojās pūlī, cerēdama, lai tik brāļi nebūtu atveduši Kārlēnu, viņas dēlu, kaut viņam tas nebūtu jāredz. Vīrs svārkos visbeidzot pamāja ar roku. Cilpa ap raganas kaklu savilkās.

I. nodaļa

Plaušas šķiet divtik smagas, taču es spītīgi ievelku gaisu, cik vien krūškurvis atļauj. Dūmakainā pustumsa glaužas pie ādas kā visplānākais un mīkstākais zīds. Plakstiņos iespīēžas violeti lāzeru stari, itin kā koncentrēti ametista šķautnēs. Esmu mērķis. Viens no desmitiem citu dzīvu, elpojošu, barā saspīēdušos mērķu. Snaiperi ir ielenkuši mūs no visām pusēm. Gaisma ir ārkārtīgi spoža, taču tā vairs nešķiet tik pārspīlēta kā pirms mirkļa. Mani ieskauj dūmi. Lāzeri pat caur aizvērtiem plakstiņiem skenē acs tikleni. Diezgan apokaliptiska sajūta.

Visapkārt dārd pulsējošs juceklis, kas galvenokārt izpaužas kā mīksti un zemi basi, pīkstoņa un aprautas balsis. Man nekad tā īsti nav patikusi deju mūzika, taču šonakt – ar ledusaukstu, norasojušu dzēriena glāzi rokā –, jā, šobrīd man tā mazliet pat patīk. Varbūt nemaz nav tik ļauni, kā biju iedomājusies pirms nākšanas uz šejieni. Rums ar kolu pat šo mūziku padara vieglāk paciešamu. Tas ir jau trešais kokteilis? Vai varbūt ceturtais? Un kurš gan skaita?

Viegli reibst galva, taču es koncentrēju skatienu vienā punktā. Brīdi man tas lieliski izdodas, taču tad baltā bāra lete sāk vibrēt, līdz sadalās divās kā tāds kosmisks viensūnis. Esmu ierauta savādā gaismu karuselī, kurš griežas

ap mani pieaugošā ātrumā. Muguru pārklāj auksti sviedri. Es daudz labprātāk tagad atrastos kaut kur ārā, kur vismaz ir svaigs gaiss, taču cilvēki lēkā tik agresīvi, ka labāk palieku uz vietas. Tā, tikai mierīgi! Cīnos pret pēkšņo reibumu, kustinot galvu mūzikas ritmā. Lēnām šūpoju gurnus, pārnesot svaru no vienas kājas uz otru – mazliet kautrīgi un stīvi, taču tas palīdz. Izslēdzu no apziņas sakliegšanos un smieklus un ļāju ritmam pārplūdināt apziņu. Ieelpoju. Izelpoju. Mati līp pie sejas kā zirnekļa tīkls, un es vairs pat nepūlos tos atglaust. Ap dūšu ir kļuvis labāk, tādēļ aizveru acis un vairākkārt iesēžos ceļos, tikai pavisam nedaudz, iejūtos mūzikas hipnotiskajā ritmā un manu, ka viss ķermenis šūpojas tam līdzi.

Rita saka: it visam esot savs *klikšķis* – moments, kurā tava zemapziņa saplūst ar telpu. Tā esot tāda kā simbioze ar universu. Esot tikai jāmāk to sajust. Es nesaprotu, no kurienes Rita izrauj tādus vārdus kā *universs* un *simbioze*, turklāt vienā teikumā. Viņai viegli runāt. Viņai tas padožas daudz labāk nekā man. No naktskluba grīdas jau atkal paceļas biezi dūmi. Uz brīdi pat šķiet, ka atrodos pavisam citā pasaulē, sveša cilvēka ādā. Esmu kā ēna vai dūmi, vai pat daļa no Ritas mistiskā universa.

Ieelpoju drūzmu, cigarešu smārdu un silto, sasmakušo gaisu. Mainās skaņu kompozīcija, ritms kļūst straujāks, manas kājas tam automātiski pielāgojas, it kā es būtu mašīna, robots bez miesas un asinīm, kas ieprogrammēts pakļauties tikai un vienīgi mūzikai. Ir.

Klikšķis.

Ap manu vidukli sakļaujas roka – vismaz man šķiet, ka sakļaujas, tas drīzāk ir sitiens pa apakšējo ribu –, un

blakus izklūp Rita. Ar pūlēm novaldu rokā rumkolas glāzi, paceļot to gaisā kā degošu lāpu virs ūdens straumes. Draudzene iztaisnojas un velta blakus dejuošam puisim sirsnīgu atvainošanās par nomīdītu kāju, savukārt man – apreibušu smaidu.

– Pūcīte nomina ūpim kāju! – Rita dziedoši noskandē, pirms tam izteiksmīgi izbolīdama acis manā virzienā.

– Ha-ha! Vai tad ne zvirbulim? – puisis flirtējot atsmej un, kā šķiet, vēlas turpināt sarunu. Es redzu viņa acīs *to* skatienu: alkatīgu, degošu, aizplīvurotu...

Rita neapšaubāmi ir ļoti skaista – ovālu sejas formu, gariem salmu krāsas matiem, sīkiem vasarraibumiem ap smalko degunu, neparasti zilām acīm un apaļām, pilnīgām lūpām. Viņas senči nav skopējušies ar labiem gēniem: draudzenes kājas ir garas un slaidas, viduklis šmaugs, krūtis – pilnīgas. *Viņa* ir pati pilnība: nu tāda, kurai nevar uz ielas paiet garām neatskatoties. Nolādēts, un kā viņai izdodas panākt, ka zobi ir tik balti? Vienmēr esmu draudzeni nedaudz apskaudusi viņas izskata dēļ. Blakus Ritai bieži jūtos pelēka un neizteiksmīga.

– Kāda starpība? – draudzene atcērt un pagriež viņam muguru.

Rokā viņa tur atvērtu alus pudeli. Savelku muti līdzjūtīgā smaidā un papurinu galvu. Puisim vienkārši nepaveicās. Perfektā sieviete ir zaudējusi interesi, un – jā – Rita *šausmīgi* necieš, ja kāds viņu izlabo.

– Līna, tā taču ir mūsu dziesma! – viņa spiedz pie pašas auss, izšķakstot daļu alus uz grīdas. Draudzene krata galvu tā, it kā atrastos smagā metāla koncertā, un spēlē neredzamu basģitāru, pielāgodama plaukstu kustības

mūzikas basiem. Spuraino matu vilnis aizskar manu kaklu un kailos plecus, un es nodrebinos. Man riebjas nejauši pieskārieni un citu cilvēku mati. Apspiežu nepatiku un ieķīķinos.

Mūsu dziesmai nav pilnīgi nekādas saistības ar smago metālu, taču jāatzīst, ka Rita savā tēlojumā ir ļoti pārliecinoša. Viņa ir pati dīvainākā būtne uz pasaules, un tieši tādu es viņu mīlu. Pēkšņa, neizskaidrojama prieka uzplūdā pastiepj dzēriena glāzi uz priekšu un rotaļīgi piesitu biezā stikla malu draudzenes alus pudelei. Viņa iesmejas. Saķeramies elkoņos un dejojām tā, it kā mums abām piederētu visa pasaule. Vai šis klubs. Vai tikai tas nelielais grīdas laukumiņš zem kājām.

– Par tevi! – iekliedzos un cieši apskauju Ritu. Viņa tikai smejas, nepārtraukti smejas, atklājot nepieklājīgi skaistos zobus, kas riņķojošo neona lāzeru gaismā šķiet nedabīgi balti – kā glazēts porcelāns. Mirkli domāju, cenšoties atrast precīzāku apzīmējumu, taču domas atkal aizklīst nebūtībā. Abas saskatāmies un iedzeram pa malkam.

Dziesma jau atkal mainās: tagad temps ir krietni lēnāks, saraustīts. Iedomājos mērkaķi, kas ticis pie vinila plates un to ziņkārīgi piespiež un nobremzē, tad atkal ļauj tai griezties vienmērīgi. Man nepatīk. Pēkšņi esmu nogurusi. No pieres tek sviedri. Krekliņš ir mitrs un līp pie miesas, it kā es atrastos nevis naktsklubā, bet ārā – smidzinošā lietū. It kā būtu skrējusi krosu, iztērējot pēdējās spēka rezerves. Doma par skrējienu ir pārāk nogurdinoša. Piebakstu Ritai un pieliecos draudzenei pie auss.

– Iešu uz mirkli a-a-apsēsties! – Norādu uz brīvu dīvānu krāsām pārplūdinātās velves tālākajā galā. Man

nākas kliegt, taču pat tad es tik tikko spēju sadzirdēt pati savu balsi. Tā ir griezīga un, šķiet, skan iekšā galvā.

– Okei! Aiziešu pēc dzeramajiem! – meitene atkliedz, norādot uz gandrīz tukšo glāzi manā rokā.

Kādēļ viņas balss izklausās tik normāla? Un kā es, pie velna, tik ātri izdzēru savu kokteili? Varu apzvērēt, ka vēl pirms minūtes glāze bija gandrīz pilna, taču tagad ūdeņaini brūnajā šķidrumā vientulīgi skalojas sīki, gandrīz jau izkusuši ledus krikumi. Pamāju un sāku lauzties cauri spārīgi lēkājošu paviānu burzmai, virzoties uz brīvā sēdekļa pusi. Šajos džungļos es šodien esmu lauvēne – nogurusi, taču apņēmības pilna – un dīvāns ir *mans* medijums.

Pēc vairākām sekundēm ar nomītu purngalu un vēl arvien cīņai paceltiem elkoņiem iegrimstu mīkstā, kliezdoši oranžā polsterējumā. Brīvā plauksta izklaidīgi noslīd pār samtaino audumu. Izdzeru pēdējo malku, kas tiešām garšo pēc ūdens, un papildīnu tukšo glāžu kolekciju uz nolaistītā galda. Rokassomiņas iekškabatā uzmeklēju mobilo telefonu un samiedzu acis pret spožo displeju.

Divi neatbildēti zvani. *Mamma*: viens zvans pirms stundas, otrs pirms nepilnas pusstundas. Saviebjos. Viņa pagaidīs līdz rītdienai, kad es atkal būšu spējīga runāt un spriest sakarīgi. Māte necieš alkoholu, un viņas garo morāli tagad uzklauš gribas vismazāk. Taču ne jau iespējamā morāle sejai liek izplūst kā karstam vaskam.

Nav neviena paša zvana no zaķa, pat ne tik daudz kā viena išziņa. Sacīt, ka esmu vīlusies, būtu pārāk maigi: nē, es esmu nikna. Ārprātā nikna – kā mantas nesējs pūķis, kuru paša saimnieks aizmirsis pabarot. Ja vien spētu, es tagad tiešām sļautu ugunis. Pasmīnu par šo

salīdzinājumu – tieši tā teiktu vectēvs. Kāpēc man tas tagad ienāk prātā? Vectēvs vienmēr zināja dažādus jancīgus salīdzinājumus; viņš, kopš vien sevi atminos, ir bijis ļoti savāds. Ārkārtīgi mānīcīgs.

– Rumkola Līnai! – Rita nodzied un, pirms spēju pateikt paldies, ātri piemetina: – Es arī tevi mīlu!

Gribu draudzenei pasūdzēties par Ivaru, kura neraksturīgi ilgā klusēšana ir ārkārtīgi kaitinoša, un esmu no tā nogurusi, un zinu, ka Rita mani uzklausa un pažēlos. Varbūt es pat saņemšos zaķim piezvanīt, bet varbūt labāk nevajag?

– Kā...

– Šis ir Kārlis! – draudzenes balss bez piepūles pārspēj mūzikas dārdus. – Viņš mums uzsauca dzērienus!

Viņa nav atnākusi viena. Blakus Ritai, saņņaudzis roku viņai ap vidukli, apsēžas nepazīstams vīrietis. Izskatās tāds mazliet padzīvojis – es pat nevaru to īsti noformulēt –, nu, tāds pārspīlēti nevīžīgs. *Saņurcīts*. Varbūt pārāk daudz iedzēris? Kaut ko salietojies? Man viņš jau tagad besī. Viņa smīns ir absolūti pretīgs. Stiklainās acis dūmakainajā pustumsā spīd, varavīksnenes ir tik piesātināti brūnas, ka šķiet degam kā meža malā stāvošam vilkam, kuru apspīd mēnesgaisma. Draudzene gan neprotē, gluži pretēji – rotaļīgi uzliek plaukstu šim uz ceļgala. Nu, mūsu gaumes attiecībā uz vīriešiem nekad nav sakritušas, taču tas nenozīmē, ka viņas izvēles vienmēr būtu *pareizas*.

Īsi pamāju ar galvu un izspiežu māksloti pateicīgu smaidu. Patiesībā nepavisam neesmu pateicīga, jo viņš zog Ritas nedalītu uzmanību. Ignorēdams mani, Kārlis atgāz galvu, iesmejas un, iespiedis draudzenei rokā pilnu alus glāzi, pieliecas tai tuvāk pie auss.

– Kā jau teicu: kas mans, tas tavš. – Virietis smaida tieši tikpat stulbi kā visi pārējie Ritas pielūdzēji pirms viņa; skaidrs, ka iepinies draudzenes valgos. – Kā atvainošanās par starpgadījumu pie letes. Vai pieņemsi?

– Protams, pieņemšu! – Rita ķiķinādama iemalko alu.
– Tu esi burvīgs!

Nošņurceņa dēļ nav iespējams parunāt ar Ritu vienatnē, un tieši tagad to vēlos vairāk par visu pasaulē. Mana sirds ir tik pilna, ka šķiet – ja to neizkratīšu, nogrimšu pati savā aizkaitinājumā. Bet Rita ir Rita. Viņa ir mana labākā draudzene.

Vaicājoshi pieliecu galvu un pašķielēju Kārļa virzienā, taču tā, lai to redzētu tikai Rita. Meitene noslēpumaini smīn un samirkšķina plakstiņus, paskatās uz bāra letes pusi, tad atkal velta zīmīgu skatienu man.

– Es tad nu iešu! – iekliedzos, lai abi mani varētu sadzirdēt. Zinu, ko draudzene grib, un zinu, ka es varētu par to vārīties stundām ilgi, bet viņa mani tik un tā neklaušīs. Tas manu nepatiku nemazina – tieši otrādi. Nelabprāt pieceļos kājās. Kārlis mulsi noplāta muti; var jau būt, ka kļiedziens bija pārāk skaļš, taču man par to nospļauties.
– A-a-atsūti īsziņu, kad esi mājās, labi?

Kaut jods parautu to stulbo stostīšanos! Tieši tad, kad man vajag izskatīties draudīgi, stostīšanās pataisa mani par muļķi. Tā notiek vienmēr. Dusmās nosarkstu. Rita pielec kājās un mani cieši apskauj.

– Esi prātīga! – pirms atraisos no skavām, iečukstu draudzenei ausī. – A-a-apsoli?

Viņa neatbild. Tikai tad, kad esmu beidzot sagaidījusi steidzīgu mājienu, cauri deļotāju pūlim dodos uz naktskluba izejas pusi. Lai arī šķiet, ka manas dusmas ir

taisnīgas un pie tām ir vainīgs vienīgi nošķurcenis, un ka Rita jau atkal ir kā mazs bērns, kas kāpj uz tā paša grābekļa, atskatoties sajūtu greisirdības dūrienu. Draudzene tik bieži ir mani uzklausījusi un morāli atbalstījusi sarežģītajās attiecībās ar Ivaru, ka tagad apvainoties būtu negodīgi.

Lai arī Ritu un Kārli daļēji aizsedz citi cilvēki, tāpat ir redzams, ka abi vairs nesēž gluži *blakus*: mana labākā draudzene nu atrodas jaunatrastā prinča klēpī, un abu mutes ir sakļāvušās kopā tik cieši, ka ir grūti atšķirt sejas. Būtu vismaz pagaidījuši, kamēr aizeju.

Domās atkal atgriežos pie Ivara. Kāpēc tas nolādētais kretīns nezvana? Vai vecāki viņam atņēmuši telefonu? Kāda vietēja mēroga katastrofa sarāvusi sakarus ar ārpusauli? Smagā darba nedēļa bija labs iemesls par drauga klusēšanu nedomāt – vismaz nedomāt tik daudz, ka tas mani iedzītu vēl lielākā bezcerībā. Taču nu jau ir pagājušas *sešas dienas*, un tas ir sasodīti ilgs laiks.

Izcīnījiesies ārā no naktskluba, dodos Daugavas virzienā. Varbūt man vajadzētu piezvanīt pašai? Vēl nav tik vēls, Ivars noteikti neguļ. Bet ko tad viņš dara? Iekrampējos rokassomas lencē. Nupat šķiet, ka mana būtība sašķēlas divās daļās: viena no tām tiecas uz karstām pēdām piezvanīt, taču otrai daļai tā šķiet pilnīgi un galīgi nepieņemama doma. Manī cīnās pašlepnums un vientulība. Nu kāpēc tieši tagad bija jāuzrodas tam stulbajam Kārlim un jānozog manas draudzenes uzmanība? Novaikstos, atceroties, cik nepiedienīgi vīrieša plauksta apgrābstīja Ritas dibenu.

– Pie velna! – Uzmeklēju telefonu.

Nedēļa tomēr ir pārāk ilgs laiks, un esmu tiesīga zināt. Ir labi apciemot vecākus – es pat saprotu, ka viņš

vēlas braukt pie viņiem viens. Esmu gatava piedot to, ka zaķis negribēja šo atvaļinājumu pavadīt kopā, taču... Pašlepnums ir pārāk iedragāts, lai es spētu pretoties kārdinājumam atkal dzirdēt viņa balsi. Un esmu iedzērusi; esmu gatava pateikt visu, ko par viņu domāju. Vienā vārdā: ēzelis.

Brīdī, kad jau grasos zvanīt, displeja fons piepeši izmainās un tajā parādās mammas attēls – viņa stāv pie plīts ar izgulētiem, nekārtīgiem matiem –, un aparāts sāk spēlēt briesmīgu *Circus – Theme song* melodijas ievadu, ko sen atpakaļ uzgāju, rokoties *YouTube*. Vēlme ar kādu izrunāties saplok ātrāk par caurdurtu riepās kameru. Viņa man šovakar zvana jau trešo reizi, turklāt neierasti vēlu. Noriju siekalas un negribīgi nospiežu atbildes pogu.

– Jā, mammu! – Pūlos izklausīties līdz nāvei nogurusi un tikko kā uzmodināta. Esmu pārsteigta, cik labi tas padodas. Pievienoju šķipsniņu aizkaitinājuma. – Klausos ļoti uzmanīgi.

– Līna? – Viņas balss dreb, mani pirksti ap telefonu automātiski sažņaudzas ciešāk, pleci saspringst. – Līna, es tevi cenšos sazvanīt jau vairākas stundas! Kur tu esi?

Iepriekš izdomāto attaisnojumu par gulēšanu un nedzirdēto zvanu atmetu. Man nepatīk viņas mūžīgie kontroljautājumi par to, ko es tagad daru, ko darīju un ko darīšu; kur esmu un ar ko esmu. Kāpēc esmu tur un vai esmu kārtīgi paēdusi. Esmu nogurusi mūždien atskaitīties.

– N-n-n-nevajag pārspīlēt, es biju aizņemta. Nevarēju r-r-runāt. – Aizkaitinājums, ko gribēju gāzt pār Ivara galvu kā grēku plūdus, nu tiek mammai. – Ko gribēji?

– Vectēvs ir slimnīcā. – Viņa ir aizvainota, taču balss tik un tā trīc.

– Ko? – Apstājos ielas vidū, pasaule ap mani izplūst. Automātiski piespiežu plaukstu kaklarotai – smagam, vecam zelta dukātam. – Kā?

– Viņam bija infarkts. Pirms trim stundām tēvu aizveda uz Rīgu. – Lai arī esmu šokēta un nobijusies, ievēroju, ka viņa vectēvu tikko kā nosauca par tēvu. – Domāju, ka gribēsi to zināt.

– Uz kuru slimnīcu? – asi vaicāju. Šķiet, ka līdz ar nepatīkamās ziņas saņemšanu pazudis reibums. Māte klusē. Man šķiet, ka viņa to dara speciāli. – *Mammu!*

Viņa nobubina adresi, un atkal iestājas mulsinoši nepatīkams klusums. Es jūtu, ka viņa grib teikt vēl ko, un arī man mēles galā sakrājies milzums jautājumu, taču neviena no mums nerunā. Man vienmēr ir bijis grūti saprasties ar sievieti, kuru saucu par savu māti. Es saņemos.

– Mammu, – balss aizkrīt. Dziļi ieelpoju un mēģinu atkal. – Mammu, viss būs labi. Ar vectēvu viss būs kārtībā! Uz slimnīcu aizbraukšu rīt no paša r-r-rīta. – Pēdējais vārds piepeši sagādā grūtības, un es sakožu zobus. Kāpēc es nevarētu būt normāli runājošs cilvēks? – Pēc tam sazvanīsimies, labi?

– Labi, – viņa nomurmina. Fonā dzirdu televizora skaņu, kas te noklust, te atkal kļūst skaļāka. Viņa noteikti nespēj nosēdēt mierīgi un staigā no vienas istabas uz citu. Mamma vienmēr ir bijusi šausmīgi nervoza. Nopūšos. Ārā ir ļoti tumšs, un ar joni kļūst aukstāks.

– N-n-nomierinies. Iedzer kumelišu tēju un ej gulēt. – Ar skatienu meklēju kādu brīvu taksometru. – Es tev rīt piezvanīšu. Un pasveicini tēti. Sabučo Zani! Atā! – Pirms mamma paspēj bilst vēl kaut ko, pārtraucu zvanu.

Jūtos kā tukša čaula un, lai arī iepriekš man bija karsti, nodrebinos. Vectēvu neesmu redzējusi sen – jau turpat piecpadsmit gadu –, taču vēl kā šodien atceros vecā vīra mierpilno seju un nesatricināmo skatienu, viņa rāmo miegaina lāča gaitu un ozolzariem līdzīgās, spēcīgās rokas, viņa māņticību, stāstus par mājas gariņiem, lietuvēniem un raganām. Neesmu redzējusi viņu kopš tās dienas, kad atkal pārvācos dzīvot uz Rīgu pie vecākiem.